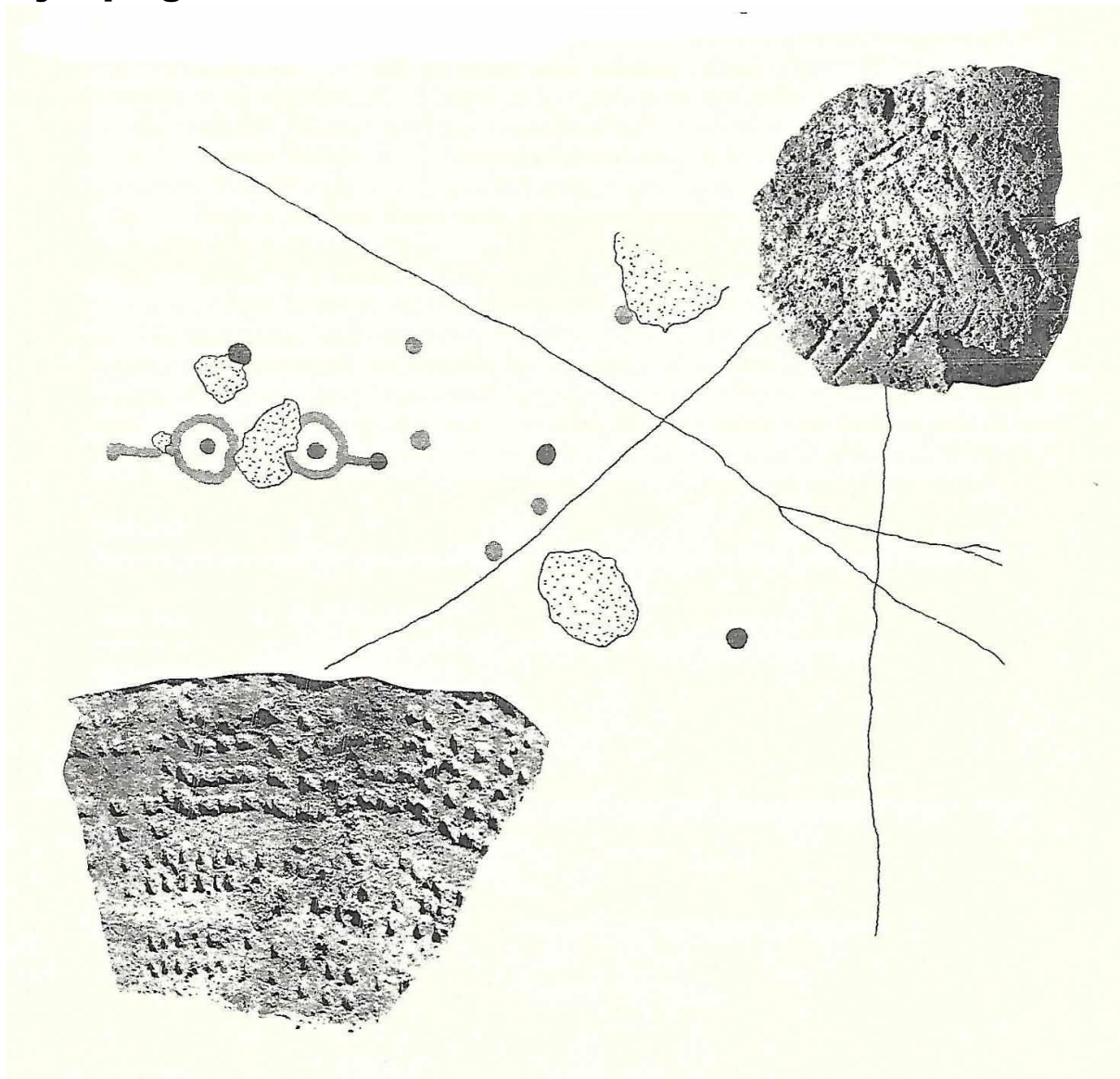

RAPPORT

**Nyupptäckta stenåldersfynd samt
dokumentation av hållristningarna Raä 127 m. fl. vid
Broby i Helgona socken, Södermanland**

**Dokumentation av nyupptäckta skålgropar vid Släbro i
Nyköpings socken**

Upprättad i oktober 2005 av Sven-Gunnar Broström och Kenneth Ihrestam

Dokumentation av hällristningar vid Broby i Helgona socken, Södermanland

Bakgrund

Södermanlands län medverkar åren 2002–2005 i RANE-projektet. Detta är ett EU-stött projekt som innebär att länen lokalt skall få kunskap i dokumentation, vård och informationsmetoder rörande hällristningar. Undertecknad har på uppdrag av länsstyrelsen arbetat med dokumentation och viss inventering av länets ristningar.

Terräng och känd fornlämningsbild.

Området är beläget vid Broby gård intill Nyköpingsån strax nordväst om Nyköpings tätort och ca 1 km uppströms de märkliga hällristningarna vid Släbro. På platsen gör Nyköpingsån en vid båge och inventeringsområdet bildar en "udde" i ådalen. Höjden över havet är +15 meter nere vid ån upp till + 35 meter på områdets högsta del. Vid Broby gårdstomt finns ett par gravfält av yngre järnålderstyp. På krönet av en större åkerholme väster om gården ligger en stensättning av äldre typ. Här ligger också områdets hällristning samt flera skålgropsblock. Dessa upptäcktes av undertecknade vid 1984 års fornminnesinventering.

Inventering och dokumentation

Inför dokumentationen inventerades området närmast och mellan de kända ristningarna. Inventeringsområdet är ca 1000 x 600 m (Ö – V).Två nyfynd upptäcktes. Det var dels en ensam skålgrop på ett block strax öster om Raä 127, dels en skålgrop på en häll väster om Raä 127. Dessutom upptäcktes några fynd från stenåldern (se nedan). Slutligen rengjordes och granskades den kända ristningen Raä 127. Den kalkerades på plastfilm som därefter har scannats och renritats.

Resultat

Ristningarnas innehåll redovisas nu till följande (tidigare känt inom parantes)

<i>Raä 126</i>	<i>4 (4) skålgropar</i>
<i>Raä 127</i>	<i>2 (2) ringfigurer, 5 (5) rännor och 165 (107) skålgropar</i>
<i>Raä 128</i>	<i>17(17) skålgropar</i>
<i>Raä 131</i>	<i>11(11) skålgropar</i>
<i>Nyfynd</i>	<i>1 skålgrop</i>

Det innebär att inventeringsområdet nu innehåller 205 ristningsfigurer jämfört med tidigare 146 st

Dokumentationsmaterial:

Planer över ristningarna i skala 1:10
Foton
Rapport

Inventering och dokumentation: *Sven-Gunnar Broström*

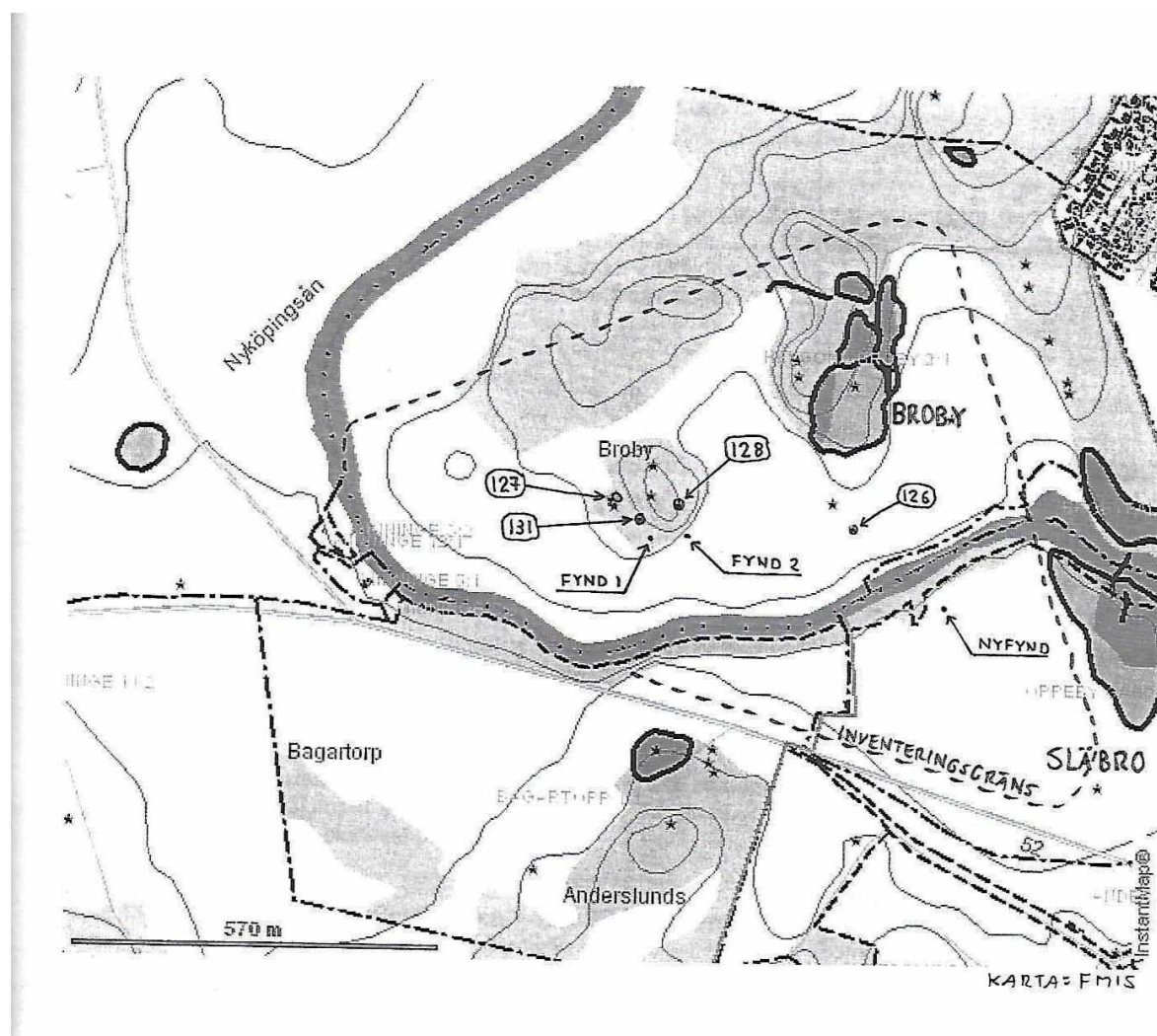
Scanning: *Arkitektkopia*

Databehandling: *Kenneth Ihrestam*

Rapportarbete: *Sven-Gunnar Broström*

Tumba i december 2005

Sven-Gunnar Broström BOTARK

SÖDERMANLANDS HÄLLRISTNINGAR

HELGONA socken Raä nr 127

Eko-blad 9H 3d

Broby

Dokumentation inom projekt RANE 2004 av S-G Broström / K. Ihrestam

RAÄ-nr	Beskrivning av förekomsten	Terräng Orientering
127	Hällristningsområde 11 x 8 m (N – S) bestående av följande förekomster: 1+2/ Hällristning 6,8 x 4,1 m (N – S) bestående av <u>2 ringfigurer, 2 rännor och 114 skålgropar.</u> <i>Ringfigurerna</i> är 10 – 12 cm i diameter med mittpunkt och varsitt utskott. <i>Rännorna</i> är 5 – 8 cm långa. En sammanbinder två skålgropar, en är "lös". <i>Skålgroparna</i> är 3 – 6 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa. Belägen på vågig SV-sluttande häll. 3/ Skålgropsförekomst 1,5 x 1,1 m (Ö – V) bestående av <u>2 rännor och 46 skålgropar,</u> <i>Rännorna</i> är 2 – 4 cm långa och sammanbinder skålgropar. <i>Av skålgroparna</i> är 44 runda 2 – 7 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa, 2 är avlånga 6 – 7 cm långa och 3 – 4 cm breda. Belägen på låg plan häll. 4/ Skålgropsförekomst 0,5 x 0,3 m (N – S) bestående av <u>1 ränna och 4 skålgropar.</u> <i>Rännan</i> är 2 cm lång och sammanbinder 2 skålgropar. <i>Skålgroparna</i> är 3 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på låg plan häll.	Större åkerholme 15 meter SSO om åkerhörn. 2 meter söder om nr 1 2,5 meter OSO om nr 1
nyfynd	5/ Skålgropsförekomst bestående av <u>1 skålgrop</u> 5 cm i diameter och 1 cm djup. Belägen på krön av låg häll.	3,7 meter väster om nr 1
Nyfynd	Skålgropsförekomst i block 1,4 x 0,8 x 0,5 m Bestående av <u>1 skålgrop</u> 4 cm i diam.och 0,5 cm dj. Belägen på blockets västsluttning.	17 meter OSO om Raä 127:3
Raä 126	Skålgropsförekomst i block 4,5 x 3,0 x 2,0 m bestående av <u>4 skålgropar</u> 5 – 6 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa. Belägna på blockets topp.	Impediment 4 meter öster om åkerkant 3 meter väster om åkerkant
Raä 128	Skålgropsförekomst i block 1,5 x 1,2 x 0,6 m bestående av 17 skålgropar 4 – 7 cm i diam. och 0,5 – 2 cm dj. Belägna på blockets plana översida.	Större åkerholme 20 meter väster om åkerhörn
Raä 131	Skålgropsförekomst i block 1,8 x 1,8 x 0,7 m bestående av <u>11 skålgropar</u> 3 – 4 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa Belägen på blockets plana översida.	Större åkerholme 40 meter norr om åkerholmens norrspets 32 meter NO om åkerkant

Hällristningsområde Raä 127 från söder FOTO S-G Broström

Ringfigurerna på Raä 127 FOTO: S-G Broström

Stenåldersfynd väster om Broby gård i Nyköpings socken.

I samband med inventeringen av hällristningar kring Broby fann vi ett antal lösfynd troligen från stenåldern. I en rotvälta i södra kanten av åkerholmen med skålgropsblocken låg två stora krukskärvor helt öppet. Båda hade dekor som ger en datering till yngre stenålder. I rotvältan fanns även spår av kulturlager i form av bränd sten och sotspår. Tecken på kulturlager finns även i intilliggande rotvältor. På åkern strax söder om åkerholmen fann vi en knacksten av en typ som kan vara både från bronsålder eller yngre stenålder. Fyndplatsernas höjd över havet är ca +25 meter.

Fynd 1/ 15 meter norr om åkerkant och 75 meter väster om åkerhörn

2 krukskärvor i rotvälta

Krukskärva 1 kamstämplat i form av kvadratiska intryck i tunn skärva av fast gods.

Krukskärva 2 fiskbensmönstrad konkv kupad skärva av poröst gods.

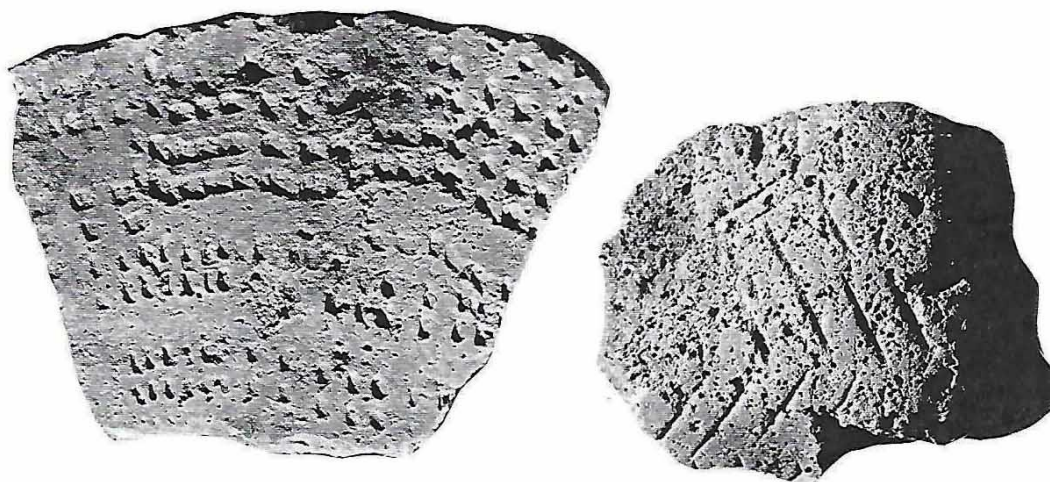
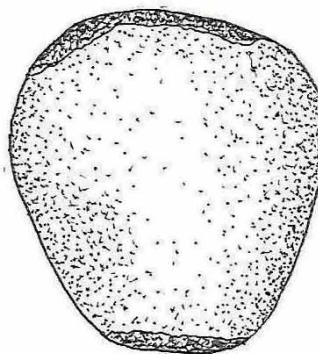

FOTO: S-G Brögden

Fynd 2 / 10 meter söder om åkerkant och
25 meter väster om åkerhörn.

Knacksten funnen på nysådd åkermark.

Oval knacksten av granit med slagytor
på båda spetsarna. 10 x 9 x 7 cm

SKALA 1:2

S-G Brögden

SÖDERMANLANDS HÄLLRISTNINGAR

Dokumentation av hållristningar väster om Släbro i Nyköpings socken, Södermanland

Med anledning av planerad bebyggelse utförde Sörmlands museum under 2005 en arkeologisk utredning inom ett område väster om Släbro och söder om Nyköpingsån. Området bestod av åkermark men i norra delen nära ån fanns ett impediment och ett par låga berghällar som stack upp ur åkern. På en av dessa fann platsledaren Patrik Gustavsson några svaga skålgropar. Undertecknad besökte platsen och gjorde nedanstående dokumentation av dessa.

Se även karta på föregående sida.

SÖDERMANLANDS HÄLLRISTNINGAR NYKÖPING socken Raä nr (ny) Släbro

Eko-blad 9H 3d

Upptäckt 2005 av Patrik Gustavsson, Sörmlands museum
Dokumentation av S-G Broström - BOTARK

RAÄ-nr	Beskrivning av förekomsten	Terräng Orientering
nyfynd	Hällristningsområde 10 x 3 m (NO – SV) bestående av följande förekomster: 1/ Skålgropsförekomst 3,1 x 0,7 m (SO – NV) bestående av <u>6 skålgropar</u> 3 – 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på hällens sydvästra kant. 2/ Skålgropsförekomst bestående av <u>1 skålgrop</u> 6 cm i diameter och 1 cm djup. Belägen på hällens NV-sluttning 3/ Skålgropsförekomst 0,4 x 0,2 m bestående av <u>3 skålgropar</u> 4 – 5 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på hällens krön.	Häll i åkermark 2,5 meter NNO om nr 1 7,5 meter ONO om nr 1 och 2,3 m sydost om triangelpunkt